

Sygn. akt **III AUa 1767/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Niewiadowska-Patzer

Sędziowie: SSA Marek Borkiewicz

SSA Ewa Cyran /spr./

Protokolant: st.sekr. sąd. Alicja Karkut

po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2015 r. w Poznaniu

sprawy **(...) sp. z o.o. z siedzibą w P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

przy udziale zainteresowanego G. A.

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji **(...) sp. z o.o. z siedzibą w P.**

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 1 lipca 2014 r. sygn. akt VIII U 3905/13

1. o d d a ł a apelację;

2. zasądza od odwołującej na rzecz pozwanego kwotę 120 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

SSA Ewa Cyran	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer	SSA Marek Borkiewicz
---------------	-------------------------------	----------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 sierpnia 2013 roku, znak: (...) adresowaną do (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. i G. A., Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P., działając na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009 roku, nr 205, poz. 1585 ze zmianami) i art. 81 ust. 1 i ust. 5 i ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2008 roku, Nr 164, póź. 1027) stwierdził, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia G. A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek: (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. wynosi kwoty szczegółowo wskazane w decyzji.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy przytoczył treść przepisów stanowiących jej podstawę oraz zapisy Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych obowiązującego u płatnika składek i wskazał, że płatnik składek w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne G. A. nie uwzględnił przychodu stanowiącego wypłatę świadczeń ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Zdaniem organu rentowego płatnik składek przyznając pracownikom bony towarowe oraz wypłaty z okazji Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia, finansując koszt usługi medycznej i szczepionki przeciwko grypie oraz finansując imprezy okolicznościowe nie zastosował kryterium socjalnego, nie uwzględniając przy podejmowaniu decyzji o przyznaniu świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych sytuacji rodzinnej, życiowej i zdrowotnej pracowników.

Odwołanie od powyżej opisanej decyzji wywiódł płatnik składek, (...) sp. z o.o. w P., wnosząc o jej zmianę w całości i orzeczenie, iż ubezpieczony nie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i zdrowotnemu jako pracownik płatnika z tytułu świadczeń finansowanych z zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, nadto o zwrot kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy Wydział Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu wyrokiem z dnia 1 lipca 2014 r. (sygn. akt.: VIII U 3905/13):

1. zmienił zaskarżoną decyzję w części i nie doliczył do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne G. A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. kwot: 177,60 zł (sto siedemdziesiąt siedem złotych 60/100) w październiku 2010 roku, 214,60 zł (dwieście czternaście złotych 60/100) we wrześniu 2011 roku oraz 247,74 zł (dwieście czterdzieści siedem złotych 74/100) we wrześniu 2012 roku,
2. oddalił odwołanie w pozostałym zakresie,
3. zniósł wzajemnie pomiędzy stronami koszty procesu.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

Zainteresowany G. A. był w latach 2010-2012 zatrudniony u odwołującej, (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. na podstawie umowy o pracę, będąc uprawnionym do korzystania ze świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

W obowiązującym u odwołującej od 1 czerwca 2006 roku Regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w § 5 postanowiono, iż przyznawanie usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej uprawnionego do korzystania z Funduszu. Podstawę do przyznania świadczeń stanowi dochód netto przypadający na osobę w rodzinie wykazany w oświadczeniu pracownika. Przyznanie dofinansowania z Funduszu dla osób uprawnionych może być również uzależnione od stażu pracownika u pracodawcy oraz od kolejności złożenia wniosku. Decyzje przyznające pracownikom świadczenia z ZFŚS podejmowane są po uzgodnieniu z członkami Komisji Socjalnej.

Zgodnie z § 3 regulaminu, środkiem Funduszu przeznacza się na finansowanie imprez okolicznościowych, pomoc rzeczową i pieniężną dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, rodzinnej lub materialnej (wypadki losowe), świadczenia rzeczowe i pieniężne z okazji świąt, uroczystości, jubileuszy oraz na akcje socjalne na rzecz pracowników.

Osobami uprawnionymi do korzystania ze środków Funduszu, na podstawie § 4 Regulaminu są pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę niezależnie od rodzaju umowy o pracę, w tym przebywający na urloпах wychowawczych, członkowie ich rodzin: współmałżonkowie, dzieci własne, przysposobione do 18 lat, pozostające

na utrzymaniu osoby uprawnionej, a jeżeli kształcą się w szkole - do czasu ukończenia nauk, członkowie rodzin po zmarłych pracownikach - jeżeli byli na ich utrzymaniu.

W protokole z posiedzenia Komisji Socjalnej z dnia 10 grudnia 2010 roku określono, że wszyscy pracownicy (...) sp. z o.o. otrzymają z okazji Świąt Bożego Narodzenia wypłatę pieniędzy z funduszu socjalnego w wysokości:

- dyrektorzy: 280 zł

- pozostali pracownicy zatrudnieni najpóźniej do 30.11.2010 roku i będący pracownikami w dniu posiedzenia komisji: 380 zł,

- pracownicy zatrudnieni w grudniu 2010 roku: 100 zł

W protokole z posiedzenia Komisji Socjalnej z dnia 28 marca 2011 roku określono, że wszyscy pracownicy (...) sp. z o.o. otrzymają z okazji Świąt Wielkanocnych bonę towarową S. w wysokości:

- dyrektorzy: 200 zł,

- pozostali pracownicy zatrudnieni najpóźniej do 31.03.2011 roku i nie będący w okresie wypowiedzenia: 380 zł,

- pracownicy zatrudnieni w okresie od 01.04.2011 roku do 22.04.2011 roku: 100 zł,

W protokole z posiedzenia Komisji Socjalnej z dnia 9 grudnia 2011 roku określono, że wszyscy pracownicy (...) sp. z o.o. otrzymają z okazji Świąt Bożego Narodzenia wypłatę pieniędzy z funduszu socjalnego w wysokości:

- dyrektorzy: 280 zł,

- pozostali pracownicy zatrudnieni najpóźniej do 30.11.2011 roku i będący pracownikami w dniu posiedzenia komisji: 380 zł,

- pracownicy zatrudnieni w grudniu 2011 roku (do 23 grudnia włącznie): 100 zł

W protokole z posiedzenia Komisji Socjalnej z dnia 26 marca 2012 roku określono, że wszyscy pracownicy (...) sp. z o.o. otrzymają z okazji Świąt Wielkanocnych wypłatę pieniędzy z funduszu socjalnego w wysokości:

- dyrektorzy: 200 zł,

- pozostali pracownicy będący pracownikami w dniu 08.04.2012 roku: 300 zł

W protokole z posiedzenia Komisji Socjalnej z dnia 9 grudnia 2012 roku określono, że wszyscy pracownicy (...) sp. z o.o. otrzymają z okazji Świąt Bożego Narodzenia wypłatę pieniędzy z funduszu socjalnego w wysokości:

- dyrektorzy: 280 zł,

- pozostali pracownicy zatrudnieni najpóźniej do 30.11.2012 roku i będący pracownikami w dniu posiedzenia komisji (z wyłączeniem osób znajdujących się w okresie wypowiedzenia): 380 zł,

- pracownicy zatrudnieni w grudniu 2012 r. (do 23 grudnia włącznie): 100 zł

W latach 2010 - 2012 odwołująca wydawała na rzecz pracowników, w tym zainteresowanego, świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Świadczenia te obejmowały między innymi bonę towarową oraz wypłaty pieniężne z okazji Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia, finansowanie usługi medycznej i szczepionki przeciwko grypie oraz finansowanie imprez okolicznościowych.

Świadczenia w postaci bonów towarowych oraz wypłaty z okazji Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia, finansowanie usługi medycznej i szczepionki przeciwko grypie zostały wypłacone przez odwołującą pracownikom bez

ustalenia ich sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej. Wysokość świadczeń na rzecz pracowników określała Komisja socjalna wyłącznie przy uwzględnieniu stanowiska zajmowanego przez pracowników. Zostali oni podzieleni na dwie grupy: pracowników zarządzających (dyrektorów) oraz pozostałych pracowników. Pierwsza grupa była uprawniona do niższych świadczeń niż pracownicy szeregowi, nie piastujący stanowisk kierowniczych. Taki podział dyktowany był stosunkowo małym zróżnicowaniem płac wśród pracowników niższego szczebla.

Przy ustalaniu wysokości świadczenia odwołująca natomiast nie badała i nie uwzględniała ewentualnych dochodów pracownika osiągniętych z innych tytułów niż stosunek pracy z odwołującą, jak również średniego miesięcznego dochodu brutto na osobę w rodzinie, stanowiącego podstawę opodatkowania, obliczonego na podstawie dochodów wspólnie zamieszkałych i prowadzących wspólne gospodarstwo domowe członków rodziny wraz z dziećmi za okres ostatniego miesiąca kalendarzowego.

Powyższe świadczenia w postaci bonów towarowych oraz wypłat z okazji Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia, finansowania kosztów usługi medycznej i szczepionki przeciwko grypie były wydawane przez odwołującą bez pisemnych wniosków pracowników zawierających szczegółowy opis ich sytuacji życiowej, materialnej i zdrowotnej z uwzględnieniem podania następujących informacji: ilości osób w gospodarstwie domowym, dochodów na członka rodziny (netto lub brutto), wieku i liczby dzieci, opisu stanu zdrowia oraz bez udokumentowania wskazanych we wniosku informacji.

Odwołująca nie badała przed ustaleniem wysokości świadczeń i przed ich przyznaniem sytuacji życiowej, zdrowotnej i materialnej pracowników i przyznając świadczenia nie kierowała się kryteriami socjalnymi określonymi w Regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Odwołująca organizowała dla swoich pracowników imprezy integracyjne, co wiązało się m.in. z korzystaniem z poczęstunku, który został pozostawiony do dyspozycji pracowników. Spotkanie adresowane było do ogółu pracowników, uczestnictwo było dobrowolne, opłata za poczęstunek ustalona była ryczałtowo bez względu na liczbę uczestników. Płatnik nie wiedział jaka była faktyczna liczba pracowników uczestniczących w spotkaniu.

Na powyższych zasadach tytułem świadczeń socjalnych G. A. otrzymał, ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych:

- bony towarowe z okazji Świąt Wielkanocnych w: 04/2011-300,00 zł,
- wypłaty z okazji Świąt Wielkanocnych w: 03/2012-300,00 zł
- wypłaty z okazji Świąt Bożego Narodzenia w: 12/2010-380,00 zł, 12/2011-380,00 zł, 12/2012-380,00 zł,
- finansowanie kosztów usługi medycznej i szczepionki przeciwko grypie w 10/2012-35,00 zł.

Płatnik sfinansował imprezę okolicznościową o nazwie „dożynki” w związku z udziałem G. A. w wysokości:

10/2010-177,60 zł

09/2011-214,60 zł

09/2012-247,74 zł

Odwołująca nie uwzględniła powyższych świadczeń w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanego za okresy: 04/2011 03/2012,12/2010,12/2011,12/2012,10/2012, 10/2010, 09/2011, 09/2012 roku.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji wydał powyższy wyrok.

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie, jedynie w części dotyczącej wliczenia do podstawy składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne wartości imprez okolicznościowych.

W pozostałym zakresie należało odwołanie oddalić.

Przedmiotem sporu w sprawie było to, czy kwoty przypisane zainteresowanemu jako przychód wskazane w części rozstrzygającej decyzji stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne i czy w związku z tym prawidłowo kwoty te doliczono do przychodów osiągniętych przez zainteresowanego w spornych okresach.

Świadczenia przyznane pracownikom, w tym zainteresowanemu G. A. z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w postaci bonów i wypłat z okazji Świąt Wielkanocnych: 04/2011, 03/2012, Świąt Bożego Narodzenia: 12/2010, 12/2011, 12/2012 oraz finansowania kosztów usługi medycznej i szczepionki przeciwko grypie: 10/2012 stanowią przychód. Powyższe nie może budzić jakichkolwiek wątpliwości, skoro niewątpliwie kwoty te są elementem przychodu ze stosunku pracy, stosownie do treści art. 12 ust.1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Jak wynika wprost z treści art. 12 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych za przychody ze stosunku pracy uznaje się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne z tym związane, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń, a wyliczenie wskazane w powołanym przepisie ma jedynie charakter przykładowy, na co wskazuje jednoznacznie użycie sformułowania „w szczególności”.

Skoro zatem sporne w sprawie kwoty stanowią, w świetle powyższego, przychód w rozumieniu art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w następnej kolejności należało ustalić, czy kwoty te podlegają wyłączeniu z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanego.

Stosownie do treści §1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 1998 roku, nr 161, poz. 1106 ze zmianami) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, osiągniany przez pracowników u pracodawcy z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, z zastrzeżeniem art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych.

§2 ust. 1 rozporządzenia zawiera zamknięty katalog wyłączeń określonych przychodów z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. W pkt 19 wskazano, iż nie stanowią podstawy wymiaru składek świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

W okolicznościach sprawy nie było sporne to, że zainteresowany uzyskał w miesiącach wskazanych w decyzji, z wyjątkiem finansowania imprez okolicznościowych, świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w wartościach w niej wymienionych.

Z przytoczonych powyżej zapisów Regulaminu wynika także, iż świadczenia wypłacone/wydane zainteresowanemu w latach 2010 - 2012 zostały przewidziane w Regulaminie. Sam jednak fakt, że świadczenia te zostały przewidziane w Regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych i mogły być tym samym wypłacone zainteresowanemu nie oznacza, iż miały one charakter socjalny. Dla takiego stwierdzenia niezbędne jest bowiem, by świadczenia te zostały wypłacone/wydane zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych oraz zgodnie z zapisami Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

W okolicznościach sprawy nie sposób jednak uznać, ażeby świadczenia przyznane zainteresowanemu w postaci wypłat i wydania bonów z okazji Świąt oraz pokrycia kosztów szczepienia ochronnego miały charakter socjalny i tym samym, by można je wyłączyć z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

Podnieść bowiem należy, iż brzmienie art. 8 ust. 1 ustawy nie upoważnia do przyznawania świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych bez uwzględnienia sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika. Przepis ten

wyraźnie określa związek pomiędzy wartością przyznawanego świadczenia a łącznie rozpatrywaną sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej.

Odwołująca Spółka, wydając z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych swoim pracownikom, w tym w latach 2010 - 2012 zainteresowanemu G. A. świadczenia z okazji Świąt Wielkanocnych, Świąt Bożego Narodzenia oraz finansując koszty usługi medycznej i szczepionki przeciwko grypie, nie uczyniła zadość wymogom stawianym w przywołanym przepisie oraz Regulaminie. Po pierwsze, mimo treści regulaminu, uzależniła wartość świadczeń świątecznych przyznanych zainteresowanemu wyłącznie od stanowiska osiąganego przez niego w Spółce, co w żadnym stopniu nie oznacza uwzględnienia łącznie, czego wymaga ustawa, jego sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej. Odwołująca Spółka w żaden bowiem sposób nie analizowała i nie uwzględniała tego, przyznając świadczenie, ile osób prowadzi z zainteresowanym gospodarstwo domowe, ile osób pozostaje na jego utrzymaniu, jaki jest jego majątek, jakie osiąga dodatkowe dochody, czy i w jakiej wysokości dochody osiągają pozostali członkowie jego rodziny, czy korzystają z pomocy socjalnej, jakie są ich koszty utrzymania, mimo iż taki obowiązek wynikał z Regulaminu. Odwołująca nie miała wiedzy o sytuacji rodzinnej materialnej i życiowej zainteresowanego, zainteresowany przy tym nie składał dokumentów dotyczących sytuacji życiowej, materialnej i zdrowotnej, które miałyby stanowić podstawę do ustalenia jego sytuacji w spornych okresach. Dopiero natomiast zebranie choćby w minimalnym zakresie informacji o wysokości przychodu na członka rodziny i uwzględnienie uzyskanych danych przy ustalaniu wysokości świadczeń z Funduszu, umożliwiłoby uznanie, iż świadczenia te przyznane zostały zgodnie z przepisami ustawy i jako takie stanowią świadczenia socjalne. Samo zaś przyznanie świadczenia bez złożenia przez zainteresowanego dokumentów obrazujących jego sytuację życiową, materialną i zdrowotną i uzależnienie wysokości przyznanej pomocy od stanowiska pracownika pełnionego w odwołującej Spółce jest naruszeniem przepisu art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych i Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Mimo treści regulaminu odwołująca zatem ustalając prawo i wysokość świadczeń socjalnych na rzecz pracowników, odstąpiła od ustalenia, czy spełniają oni kryterium socjalne według zasad określonych w regulaminie i powołanych wyżej przepisach prawa. Oparła się w tym zakresie jedynie na protokołach posiedzeń Komisji Socjalnej, sprzecznych z postanowieniami Regulaminu i ustawy, w których wysokość świadczenia uzależniono wyłącznie od piastowania lub nie przez pracownika, stanowiska dyrektorskiego w Spółce.

Przyznawanie natomiast, jak w niniejszej sprawie, świadczenia z Funduszu wyłącznie w oparciu o stanowisko pełnione przez pracownika w Spółce wszystkim pracownikom, niezależnie od indywidualnie ocenianej sytuacji socjalnej, w jakiej się znajdują, pozostaje w sprzeczności z treścią art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, co wprost potwierdził także Sąd Apelacyjny w Poznaniu między innymi w wyrokach: z dnia 25 kwietnia 2013 roku, III AUa 906/12, z dnia 13 lutego 2013 roku, III AUa 1022/12, z dnia 14 marca 2013 roku, III AUa 1269/12. Tym samym Sąd nie akceptuje nietrafnych i błędnie uzasadnionych poglądów wyrażonych w wyrokach Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu i Sądu Apelacyjnego w Szczecinie przytoczonych w toku postępowania przez odwołującą Spółkę. Zaaprobowanie choćby poglądu wyrażonego przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie prowadzić by mogło do sytuacji nie do zaakceptowania, w której wszystkie przychody uzyskiwane przez pracownika od pracodawcy mogłyby być przekazywane z rachunku zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, co oznaczałoby już samo w sobie, że nie stanowiłyby podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. Jest zgoła inaczej. Jak już bowiem powyżej wzmiankowano, tylko szczegółowa wiedza w zakresie sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej zainteresowanego i jej uwzględnianie w zakresie wysokości świadczeń socjalnych, a takowej odwołująca nie posiadała, pozwoliłyby na uznanie, iż wypłacone przez odwołującą Spółkę świadczenia miały charakter socjalny, choć to i tak mogłoby budzić wątpliwości, bowiem, jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 czerwca 2012 roku, I UK 140/12 ustalanie sytuacji socjalnej pracownika w sposób dorozumiany nie jest dopuszczalne, a przyznanie świadczeń musi się odbywać w trybie określonym w Regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Ten tryb został przez odwołującą Spółkę także naruszony, bowiem odstąpiono od obowiązku przedłożenia przez zainteresowanego dokumentów obrazujących jego sytuację socjalną. Powyższe uchybienia świadczą o tym, iż odwołująca wypłaciła/wydała sporne świadczenia bezpodstawnie, nadto nie uwzględniając okoliczności, od których zaistnienia uzależnione zostało prawo zainteresowanego do świadczeń.

Wskazać należy w tym miejscu, iż ustawa o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych realizuje postulat i zarazem zasadę prawa pracy, by pracodawca w miarę możliwości zaspokajał bytowe, kulturalne i socjalne potrzeby pracujących. Podstawowa zasada dysponowania środkami funduszu została określona w art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Zasada ta stanowi, że przyznawanie ulgowych świadczeń i wysokość dopłat z funduszu powinno być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu. Nawet regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie może zmienić tej zasady. Stąd świadczenia wypłacone przez pracodawcę z pominięciem owej zasady podstawowej nie mogą być ocenione w sensie prawnym jako świadczenia socjalne, a jeżeli tak, to nie mogą korzystać z uprawnień przyznanych tym świadczeniom przez system ubezpieczeń społecznych (vide powołany powyżej wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2009 roku, I UK 121/09, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 22 stycznia 2013 roku, III AUa 759/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 28 grudnia 2012 roku, III AUa 1064/12). Na konieczność wydatkowania środków z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych zgodnie z przepisami ustawy i regulaminu zakładowego funduszu świadczeń socjalnych wskazywał Sąd Najwyższy również wcześniej (vide np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2001 roku, I PKN 579/00, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2004 roku, I PK 22/03, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 sierpnia 2005 roku, I PK 12/05). W odniesieniu do pokrycia ze środków ZFŚS kosztów szczepienia ochronnego w wysokości 35 zł podnieść należy, iż świadczenie, z którego skorzystał zainteresowany, w ogóle nie jest świadczeniem socjalnym w rozumieniu ustawy. Jak już wyżej wskazano działalność socjalną stanowią: usługi świadczone przez pracodawców na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych, przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego, udzielanie pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową. Powyższy przepis zawiera definicję legalną działalności socjalnej pracodawcy, która może być finansowana ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, przy czym jest to definicja węższa, aniżeli zawarta w art. 16 Kodeksu pracy, w którym wskazano, iż pracodawca, stosownie do możliwości i warunków, zaspokaja socjalne, bytowe i kulturalne potrzeby swoich pracowników. Oznacza to, że tylko formy działalności socjalnej wymienione w ustawie mogą być finansowane ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Trudno w świetle powyższego uznać sfinansowanie szczepienia przeciwko grypie za świadczenie mieszczące się w definicji działalności socjalnej, skoro jest to świadczenie o charakterze prozdrowotnym, sanitarnym, ochronnym, a takie sfery działalności nie stanowią w żadnym razie działalności socjalnej (vide Katarzyna Piecyk, Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, Wolters Kluwer sp. z o.o., Warszawa 2011, Komentarz do art. 2 ustawy).

Z uwagi na powyższe Sąd oddalił odwołanie w zakresie dotyczącym obowiązku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne świadczeń finansowanych z zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w postaci wypłaty z okazji Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia oraz finansowania kosztu usługi medycznej i szczepienia przeciwko grypie.

Sąd natomiast uwzględnił odwołanie w zakresie istnienia obowiązku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne świadczeń finansowanych z zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w związku z imprezą okolicznościową.

Podyktowane to było błędnym naliczeniem kwoty przychodu, jaki miałby wiązać się z uczestnictwem w imprezie integracyjnej. Ponadto wskazać należy, iż przy organizowaniu imprez integracyjnych brak jest elementu przyznawania ulgowych świadczeń i usług, a pracodawca może ustalić zasadę powszechnej dostępności do imprez integracyjnych (vide wyroki Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 25 września 2013 roku, III AUa 277/13, III AUa 277/13, z dnia 5 września 2013 roku, III AUa 314/13). Problemem poddanym pod rozagę Sądu było zaliczenie jako wynagrodzenia i tym samym doliczenia go do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne wartości uczestnictwa w imprezie integracyjnej, co wiązało się m.in. z korzystaniem z poczęstunku, który został pozostawiony do dyspozycji pracowników. Spotkanie adresowane było do ogółu pracowników, uczestnictwo było dobrowolne, opłata za poczęstunek ustalona była ryczałtowo bez względu na liczbę uczestników. Płatnik nie wiedział, jaka była faktyczna liczba pracowników uczestniczących w spotkaniu, zatem określenie wysokości konkretnego świadczenia przypadającego na jednego uczestnika było niemożliwe. Wobec tego niedopuszczalne jest

dzielenie wydatków związanych z organizacją imprezy integracyjnej, na wszystkich pracowników jednostki - zarówno uczestników, jaki i tych którzy na spotkanie nie przybyli. W świetle powyższych bezspornych ustaleń Sąd uznał, że wartość świadczenia została ustalona przez organ rentowy arbitralnie i nie obrazuje rzeczywistej korzyści uzyskanej przez pracowników.

Z uwagi na odwołanie zawarte w art. 4 pkt 9 z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, późn. 1442), w którym zdefiniowano przychód w oparciu o przepisy o podatku dochodowym od osób fizycznych, należy powołać stanowisko wyrażone w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 17 maja 2013 roku II FSK 1812/11, w orzeczeniu tym, zapadłym w podobnym stanie faktycznym, wykluczono poczęstunek wigilijny z opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych, jako przychód pracownika. W uzasadnieniu Sąd wskazał, iż o "wartości" otrzymanych świadczeń (zarówno w "naturze", jak też "innych nieodpłatnych" świadczeń), możemy mówić tylko wówczas, gdy świadczenia dla każdego danego pracownika będą mogły być wyrażone w pieniądzu lub innym środku płatniczym. Z kolei ten zabieg musi wiązać z jednoznacznym przypisaniem określonej ilości (np. wagi, objętości, sztuk) poczęstunku dla każdego danego pracownika. Wskazać w tym miejscu również należy na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 lipca 2014 roku w sprawie K 7/13 dotyczące wprowadzenia rozumienia pojęcia „przychód” na gruncie przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, jednakże mające, w ocenie Sądu, uniwersalne znaczenie w zakresie tego, co może być uznane jako przysporzenie majątkowe na rzecz pracownika i jako takie obłożone obowiązkiem odprowadzenia z tego tytułu danin publicznych, takich jak podatki, czy składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. Trybunał Konstytucyjny wskazał, iż aby świadczenie podlegało opodatkowaniu, musi przynieść pracownikowi dochód (dochodem tym może być także "zaoszczędzenie wydatków"). Zdaniem Trybunału to czy pracownik uzyskał dochód, zależy natomiast od tego, czy skorzystał ze świadczenia oferowanego przez pracodawcę w pełni dobrowolnie i czy leżało to w jego interesie; czy gdyby świadczenia ze strony pracodawcy nie było, to pracownik sam poniósłby wydatek. Obiektywne kryterium wystąpienia po stronie pracownika przysporzenia majątkowego nie jest spełnione, gdy pracodawca proponuje pracownikom udział w spotkaniach integracyjnych, czy szkoleniowych. Nawet jak pracownik uczestniczy w spotkaniu dobrowolnie, po jego stronie nie pojawia się korzyść w postaci zaoszczędzenia wydatku. Nie sposób bowiem zakładać, że gdyby nie kursokonferencja organizowana przez pracodawcę, pracownik wydałby pieniądze na uczestnictwo w takim przedsięwzięciu.

Wyrok ten apelacją zaskarżył odwołujący płatnik (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. w części dotyczącej oddalenia odwołania w pozostałym zakresie i wzajemnego zniesienia pomiędzy stronami kosztów procesu, tj. co do pkt. 2 i 3 wyroku.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

I. naruszenie prawa materialnego, tj.

1) art. 68 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. 2013 poz. 1442, z późn zm., zwana dalej „ustawą o sus”) w zw. z art. 8 ust. 3 oraz art. 12a ustawy z dnia 4 marca 1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (tekst jednolity Dz.U. z 2012r. poz. 592, z późn zm., zwana dalej „ustawą o zfs”), poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest uprawniony do dokonania analizy prawidłowości wydatkowania przez odwołującą Spółkę środków z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, podczas gdy powyższe uprawnienia przysługują jedynie organizacjom związkowym oraz Państwowej Inspekcji Pracy, a uprawnienie takie nie zostało wprost przypisane do obowiązków organu rentowego;

2) §2 ust. 1 pkt. 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (Dz.U.1998, Nr 161, poz. 1106 z późn zm., zwane dalej „rozporządzeniem”) poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż pracodawca do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne pracowników ma obowiązek wliczyć niestanowiące podstawy wymiaru składek świadczenie sfinansowane w całości ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w postaci równowartości wydanych bonów towarowych z okazji Świąt Wielkanocnych oraz Świąt Bożego Narodzenia oraz

sfinansowanych innych świadczeń, wymienionych w decyzji, a mieszczących się w katalogu świadczeń socjalnych, wymienionych w art. 2 ust. 1 ustawy o zfśś;

3) art. 4 ust. 9 w zw. z art. 18 ust. 1 ustawy o sus poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a także §1 i 2 rozporządzenia oraz art. 410 kc, art. 29§1 pkt. 3 kodeksu pracy w zw. z treścią umowy o pracę łączącej pracownika z pracodawcą, a także art. 772, art. 78§1 i art. 80 kodeksu pracy, polegające na przyjęciu, iż świadczenia udzielone w ramach zfśś zainteresowanemu przez odwołującą Spółkę zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie, mogą stanowić przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, podczas gdy środki te pochodziły z rachunku funduszu świadczeń socjalnych, były udzielone zgodnie z obowiązującym brzmieniem ustawy i regulaminu zfśś i nie mogły stać się wynagrodzeniem lub innym świadczeniem ze stosunku pracy;

4) art. 1, art. 2 pkt.1 w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy o zfśś poprzez niewłaściwą wykładnię oraz błędne zastosowanie w/w przepisów prawa, a to poprzez przyjęcie, iż ze środków ZFŚS mogą być finansowane jedynie ulgowe usługi i świadczenia, a wysokość dopłat winna we wszystkich przypadkach uwzględniać sytuację życiową, rodzinną i materialną beneficjenta, podczas gdy w/w przepisy wskazują na możliwość sfinansowania różnych świadczeń, jak obiektów socjalnych, żłobków, różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, a także udzielenie pomocy materialnej rzeczowej lub finansowej, także o charakterze zbiorowym, gdzie nie bada się sytuacji materialnej, rodzinnej i życiowej każdego beneficjenta z osobna i gdzie liczba beneficjentów jest zmienna;

5) art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. 2012 Póz. 592, z późn. zm., zwana dalej ustawą) poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, iż finansowanie przez pracodawcę ogólnodostępnego szczepienia dla pracowników przeciwko grypie podlega ocenie przez pryzmat sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z ZFŚS, w tym przyjęcie, iż gdyby pracodawca nie zorganizował takiej akcji, zainteresowany sam wydałby pieniądze na uczestnictwo w takim przedsięwzięciu;

6) art. 6 kc w zw. z art. 2 pkt. 1 oraz art. 8 ust. 1 ustawy w zw. z §1 i 2 rozporządzenia, polegające na nieustaleniu oraz niewskazaniu dowodów potwierdzających, w jakim zakresie wydatkowane na rzecz zainteresowanego środki, traktowane przez pracodawcę, jako świadczenie socjalne, nie stanowiły świadczenia socjalnego sensu stricte, a w jakim były nienależnym świadczeniem, nie podlegającym jednak wliczeniu do podstawy wymiaru składek;

II. naruszenie prawa procesowego, które to naruszenie doprowadziło do błędnego ustalenia stanu faktycznego, tj.

1) art. 233 § 1 kpc, poprzez brak wszechstronnej oceny materiału dowodowego i sprzecznej z zasadami doświadczenia życiowego wykładni zachowania odwołującej Spółki, polegającego na przyjęciu, iż podczas przyznawania świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Spółka nie uwzględniła sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika, a przy ustalaniu wysokości świadczenia Spółka nie badała i nie uwzględniała dochodów pracownika osiąganych z innych tytułów niż stosunek pracy oraz średniego miesięcznego dochodu brutto na osobę w rodzinie, a świadczenia w postaci bonów towarowych oraz wypłat z okazji Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia, były wydawane bez udokumentowania od pracowników szczegółowego opisu ich sytuacji życiowej;

2) art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 227 kpc i art. 278 kpc, poprzez oddalenie wniosków dowodowych o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych, w tym z zakresu rachunkowości i podatków oraz wynagrodzeń, z zakresu oceny sytuacji socjalnej oraz wyceny świadczeń socjalnych, podczas gdy wyjaśnienie stanu faktycznego sprawy, w tym ustalenie charakteru oraz wysokości świadczeń przyznanych zainteresowanemu, ustalenie kręgu osób, którym to świadczenie było przyznane, ustalenie sytuacji materialnej zainteresowanego, ustalenie charakteru socjalnego danego świadczenia oraz ustalenie wysokości kwoty podlegającej zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych wymagają wiadomości specjalnych i w tym zakresie na zasadzie przepisu art. 380 k.p.c. złożył wniosek o rozpoznanie przez Sąd II Instancji postanowienia Sądu I Instancji w przedmiocie oddalenia w/w wniosków dowodowych.

3) art. 233§1 kpc w zw. z art. 271kpc i 235§1kpc, poprzez oddalenie wniosku dowodowego o przesłuchanie w charakterze świadka K. K., i nie zweryfikowanie jej zeznań z dokumentacją znajdującą się w aktach sprawy, podczas

gdy świadek powinien złożyć zeznanie ustnie i wskazać, co i z jakiego źródła wiadomo mu w sprawie, zeznań świadka nie powinno się zastępować dowodem z dokumentu, a postępowanie dowodowe powinno odbyć się przed sądem orzekającym, chyba że sprzeciwia się temu charakter dowodu albo względ na poważne niedogodności lub niewspółmierność kosztów w stosunku do przedmiotu sporu, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca i w tym zakresie na zasadzie przepisu art. 380 k.p.c. złożył wniosek o rozpoznanie przez Sąd II Instancji postanowienia Sądu I Instancji w przedmiocie oddalenia w/w wniosku dowodowego.

4) art. 233§1 kpc w zw. z art. 227 i 235§1kpc, poprzez oddalenie wniosku dowodowego o przesłuchanie w charakterze świadka A. Ś., podczas gdy przeprowadzenie tego dowodu pozwoliłoby wyjaśnić okoliczności sporne sprawy, w tym ustalić, przesłanki leżące u podstaw wydawania decyzji przez Komisję Socjalną o przyznawaniu pracownikom Spółki świadczeń z ZFŚS oraz procedurę z tym związaną i w tym zakresie na zasadzie przepisu art. 380 k.p.c. złożył wniosek o rozpoznanie przez Sąd II Instancji postanowienia Sądu I Instancji w przedmiocie oddalenia w/w wniosku dowodowego.

5) art. 232 kpc poprzez przyjęcie, iż to po stronie odwołującej Spółki pozostawało udowodnienie, w jakiej wysokości świadczenie socjalne zostało zainteresowanemu przyznane;

6) art. 233§1 kpc w zw. z art. 227 kpc, poprzez oddalenie wniosku dowodowego z dokumentów będących w posiadaniu zainteresowanego i odwołującej się Spółki, czego skutkiem było przyjęcie, iż zainteresowany otrzymał ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych świadczenia w określonej w decyzji organu rentowego wysokości oraz iż jego sytuacja materialna nie uzasadniała udzielenia mu świadczeń w takiej wysokości, podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie można wyprowadzić takich wniosków, a Sąd nie przeprowadził niezbędnego postępowania dowodowego w tym zakresie, pomimo kwestionowania przez odwołującą się faktu zarówno przyznania zainteresowanemu świadczeń wskazanych w zaskarżonej decyzji, jak i kwestionowania charakteru przyznanych świadczeń, oraz ich wysokości i w tym zakresie na zasadzie przepisu art. 380 k.p.c. złożył wniosek o rozpoznanie przez Sąd II Instancji postanowienia Sądu I Instancji w przedmiocie oddalenia w/w wniosku dowodowego.

7) art. 233 §1 kpc poprzez przyjęcie, iż świadczenia przyznane zainteresowanemu w postaci wypłat i bonów z okazji Świąt Bożego Narodzenia oraz Świąt Wielkanocnych oraz pokrycia kosztów szczepienia ochronnego nie miały charakteru socjalnego i nie można było ich wyłączyć z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

Mając na uwadze powyższe, w oparciu o art. 386 § 1 kpc apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt. 2 i 3 poprzez uwzględnienie odwołania od wskazanej w nim decyzji w całości i orzeczenie zgodnie z wnioskami odwołania, że do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne G. A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. - nie wlicza się także pozostałych wskazanych w decyzji przychodów, a więc świadczeń finansowanych z zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w postaci wypłaty z okazji Świąt Bożego Narodzenia i Świąt Wielkanocnych oraz bonów z okazji Świąt Wielkanocnych i Bożego Narodzenia, jak i wypłat na pokrycie kosztów szczepienia ochronnego i zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Ewentualnie, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu I instancji w części tj. w pkt. 2 i 3 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach instancji odwoławczej.

Pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja okazała się bezzasadna.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I Instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c. Na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne, które tutejszy Sąd w pełni podziela i przyjmuje za własne bez potrzeby ponownego ich przytaczania. W świetle powyższego zarzuty apelacji nie mogły prowadzić do zmiany bądź uchylecia zaskarżonego wyroku.

Istota sporu w analizowanej sprawie sprowadzała się do rozstrzygnięcia czy kwoty świadczeń wypłaconych G. A. w wysokości i za okresy podane w zaskarżonej decyzji można zaliczyć do świadczeń socjalnych w myśl § 2 ust. 1 pkt. 19 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Artykuł 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 1998 r. nr 137 poz.887 z późn. zm) stanowi, iż podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe pracowników, jest przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Szczegółowe zasady ustalania podstawy wymiaru składek, z uwzględnieniem ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach społecznych oraz wyłączenia z podstawy wymiaru składek niektórych rodzajów przychodów zostały określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 19 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. 1998 r. nr 161 poz. 1106).

Przychodem ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy zgodnie z art. 12 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych są wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Zważyć jednak należy, iż kwoty uzyskane przez pracowników z funduszu świadczeń socjalnych, pomimo tego, że mieszczą się w ogólnej definicji przychodu, nie stanowią podstawy wymiaru składek na podstawie § 2 ust 1 pkt 19 cyt. wyżej rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Zgodnie z treścią art. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. 1996 nr 70 poz. 335 ze zm.) użyte w ustawie określenie działalność socjalna oznacza: usługi świadczone przez pracodawców na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, opieki nad dziećmi w żłobkach, przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego, udzielanie pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową,

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. 1996 nr 70 poz. 335 ze zm.) przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu.

Wskazać należy, iż to pracodawca gospodaruje środkami funduszu, dokonuje podziału środków funduszu na poszczególne rodzaje działalności socjalnej i przyznaje poszczególnym uprawnionym świadczenia finansowane z funduszu na zasadach określonych w regulaminie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Z funduszu mogą być finansowane tylko te rodzaje działalności socjalnej, które są objęte ustawową definicją pojęcia „działalność socjalna”. Swoboda regulacji w regulaminie zasad przyznawania indywidualnych świadczeń jest ograniczona ustanowioną przez

ustawodawcę w art. 8 ust. 1 cyt. ustawy ogólną zasadą, że przyznawanie tych świadczeń ma być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu.

Przy ocenie sytuacji materialnej pracownika należy więc brać pod uwagę dochody pracownika osiągnięte poza zakładem pracy, a także dochody członków rodziny, pozostających we wspólnym gospodarstwie z pracownikiem.

Fundusz świadczeń socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatami są zwłaszcza rodziny o najniższych dochodach.

Stanowisko takie znajduje potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego np. w wyroku z dnia 16 września 2009r. sygn. akt I UK 121/09 cyt.: „2. Przyznawanie ulgowych świadczeń i wysokość dopłat z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych powinny być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu. Nie ma w tym zakresie wyjątków. Nawet regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie może zmienić tej zasady”.

Art. 8 ust. 1 cyt. ustawy, wyraźnie powiązał zasady korzystania z ulgowych usług i świadczeń z sytuacją życiową, rodzinną i materialną osób uprawnionych. Jest to tzw. kryterium socjalne, którego przyjęcie przez ustawodawcę prowadzi do wniosku, że jest wykluczone przyznawanie ulgowych usług i świadczeń z Funduszu ogółowi zatrudnionych w tej samej wysokości, według zasady "każdemu po równo". Doświadczenie życiowe pokazuje zarazem, że jest mało prawdopodobne, by dwie osoby uprawnione pozostawały w jednakowej sytuacji materialnej, życiowej i rodzinnej, a tylko taka (lub bardzo zbliżona) pozwalałaby na przyznanie świadczeń w tej samej wysokości. Tym bardziej więc możliwość taką należy wyłączyć, gdy uprawnionymi jest kilka, kilkanaście czy kilkadziesiąt osób. Sprzeczne z ustawą jest więc wydatkowanie środków funduszu niezgodnie z zasadą ich przyznawania według kryterium socjalnego, to jest kryterium uzależniającego przyznawanie ulgowych usług i świadczeń wyłącznie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu (por. wyrok Sądu Najwyższego wraz z uzasadnieniem z dnia 20 sierpnia 2001 r., I PKN 579/00, OSNP 2003 nr 14, poz. 331).

Sąd Apelacyjny podziela wywody poczynione przez Sąd Najwyższy w przytoczonych orzeczeniach i ich uzasadnieniach.

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że świadczenia z okazji świąt wypłacone były G. A. bez oceny sytuacji materialnej i życiowej a więc wbrew zasadzie wynikającej z art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Jedynym kryterium rozdziału środków był fakt zajmowania stanowiska dyrektorskiego w spółce. Oznacza to, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych prawidłowo świadczenie to uznał za przychód.

Zważyć w tym miejscu należy, iż art. 8 ust. 1 cyt. ustawy, wyraźnie powiązał zasady korzystania z ulgowych usług i świadczeń z sytuacją życiową, rodzinną i materialną osób uprawnionych. Podkreślić trzeba, że zasada wyrażona w art. 8 ust. 1 ustawy z 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, wyraża się w związku pomiędzy wartością przyznawanego świadczenia, a łącznie rozpatrywaną, sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej. Im sytuacja osoby uprawnionej jest gorsza, tym wyższe przysługuje jej świadczenie. O spełnieniu kryterium socjalnego nie może być mowy bez indywidualnej analizy sytuacji każdej uprawnionej do skorzystania z funduszu osoby. Fundusz świadczeń socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatem są rodziny (a nie tylko pracownicy) o najniższych dochodach. Nadto istotne jest także ustalenie takich progów dostępności świadczeń, jak i takie zróżnicowanie ich wysokości aby urzeczywistnić ustawowy cel Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych tj. niwelowanie różnic w poziomie życia pracowników.

Odwołujący pracodawca w analizowanej sprawie winien był dokonać analizy sytuacji życiowej, materialnej i osobistej pracowników przed przyznaniem świadczenia z tytułu dopłaty do wypoczynku. Nie musi to przy tym wiązać się z podejmowaniem nadzwyczajnych działań ze strony pracodawcy, generowaniem dodatkowych sił i środków. Zdaniem Sądu Apelacyjnego wystarczające byłoby złożenie przez każdego pracownika oświadczenia o wysokości dochodu na jednego członka rodziny ze wskazaniem ile osób i w jakim wieku składa się na rodzinę pracownika. Taka informacja

ujmowałaby w istocie nie tylko dochody pracownika osiągnięte u odwołującego, ale także dochody pracownika osiągnięte poza zakładem pracy, a także dochody członków rodziny, pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym z pracownikiem. Powyższe obrazuje zarówno sytuację osobistą, rodzinną jak i materialną, jak tego wymaga ustawa. Stanowisko takie jest prezentowane zarówno w orzecznictwie Sądu Najwyższego jak i literaturze przedmiotu.

Oparcie kryterium dostępności świadczeń z tytułu świąt wyłącznie z uwzględnieniem rodzaju zajmowanego stanowiska u płatnika i wyróżnienie na tej podstawie dwóch grup pracowników pełniących funkcje dyrektora bądź nie, nie spełnia wymogu badania sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej w szczególności na tle sytuacji życiowej innych pracowników uprawnionych do świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

W tej sytuacji przychód osiągnięty przez G. A. z tytułu bonów towarowych oraz wypłaty z okazji Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia szczegółowo określony w zaskarżonej decyzji stanowi podstawę wymiaru składek w myśl art. 18 ust. 1 ustawy z 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z § 1 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz. 1106).

Prawidłowo także w odniesieniu do pokrycia ze środków ZFŚS kosztów szczepienia ochronnego w wysokości 35 zł Sąd I instancji podniósł, iż świadczenie, z którego skorzystał zainteresowany, w ogóle nie jest świadczeniem socjalnym w rozumieniu ustawy. Jak już wyżej wskazano działalność socjalną stanowią: usługi świadczone przez pracodawców na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych, przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego, udzielanie pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową. Powyższy przepis zawiera definicję legalną działalności socjalnej pracodawcy, która może być finansowana ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Oznacza to, że tylko formy działalności socjalnej wymienione w ustawie mogą być finansowane ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Trudno w świetle powyższego uznać sfinansowanie szczepienia przeciwko grypie za świadczenie mieszczące się w definicji działalności socjalnej, skoro jest to świadczenie o charakterze prozdrowotnym, sanitarnym, ochronnym, a takie sfery działalności nie stanowią w żadnym razie działalności socjalnej. Tego typu świadczeń nie przewiduje także Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych obowiązujący u płatnika składek.

Mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne i rozważania prawne, Sąd Apelacyjny w Poznaniu, Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych uznał, że złożona apelacja jest bezzasadna i na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu.

Orzeczenie o kosztach zawarte w punkcie 2 wyroku znajduje swoje uzasadnienie w treści art. 98 i art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. (Dz. U. z dnia 3 października 2002 r.) w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. Zasadzona kwota stanowi iloczyn minimalnej stawki wynagrodzenia pełnomocnika (120 zł) i liczby spraw połączonych do wspólnego rozpoznania.

SSA Ewa Cyran	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer	SSA Marek Borkiewicz
---------------	-------------------------------	----------------------